

Töölön kaupunginosat – Töölö ry.
Hiekkarannantie 9, 00100, Helsinki
info@toolonkaupunginosat, www. toolonkaupunginosat.fi

Helsingin kaupunki Kaupunkiympäristön toimiala
Maankäyttö ja kaupunkirakenne -palvelukokonaisuus
Asemakaavoituspalvelu

Muistutus

Diaarinumero HEL 2021-012679

Hankenumero 6704_1

Oas 1630-01/24

Satamatunneli, asemakaava ja asemakaavan muutos

Asiaan liittyen Töölön kaupunginosat – Töölö ry esittää muistutuksen, jossa vastustaa Helsingin kaupungin kaupunkiympäristötoimialan valmistelevaa Jätkäsaaren satama-aluetta ja Länsiväylän yhdistävän satamatunnelin kaavoitusta. Toivomme, että satamatoimintojen kehittämisessä tarkasteltaisiin vaihtoehtoja, jotka eivät vaadi kallista ja mahdollisesti käyttötarpeeltaan nopeasti vanhenevaa Satamatunnelia, jonka takia Salmisaaren alue jää moottoritiemiljööksi.

Töölön kaupunginosat-Töölö ry voisi kuitenkin kompromissina hyväksyä suoremman tunnelin pidemmälle Länsiväylälle, mutta nykyisen Lapinlahden puistosta 8 % leikkaavan suunnitelman, jonka toteuttamista se ei näe tarpeelliseksi vaan alueen kehitykselle vahingolliseksi, eikä seuraavista syistä voi sitä tukea:

Töölön kaupunginosat-Töölö ry esittää perusteluina seuraavaa:

1. Lapinlahden puiston ja kulttuuriperinnön vaarantuminen

Hankealue kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin kulttuurihistoriallisiin ympäristöihin. Lapinlahden puisto on sekä töölöläisille että kaikille helsinkiläisille keskeinen maisema ja vapaa-ajan virkistyskohde. Lapinlahden puistoon suunniteltu tunnelilinjaus uhkasi alueen herkkiä luontoarvoja ja heikentäisi puiston kulttuuriperintö- sekä virkistysarvoja. Myös lähellä sijaitsevat hautausmaat; erityisesti Helsingin Ortodoksisen seurakunnan hautausmaa, ja alueen arvokas kulttuuriympäristö kärsisivät peruuttamattomista muutoksista, jos niiden vielä nykyistä välittömämpään läheisyyteen tuotaisiin moottoritie ja tunnelin suuaukon eteen vaadittu massiivinen raskaan liikenteen risteysalue, joka aiheuttaa alueelle myös sopimattoman melu- ja tärinäsaastetta. Tämä olisi merkittävä heikennys ympäristön arvokohteille ja alueen viihtyvyydelle. Lisäksi huomautamme, että tunnelin maisemointi alueeseen on mahdotonta koska kannen päälle ei voi istuttaa alueelle tyyppillistä puustoa tai kasvillisuutta liian vähäisen maavaran tähden.

2. Rakentamisen ilmastopäästöt

Satamatunnelin rakentaminen aiheuttaisi huomattavat ilmastopäästöt, jopa 40 kertaisesti suuremmat kuin mitä itse satama vuodessa aiheuttaa. Rakentamisen ilmastopäästöjen määrä on erityisen huolestuttavaa nykyisessä ilmastokriisin tilanteessa ja suuressa ristiriidassa Helsingin kaupungin päästötavoitteiden kanssa. Hankkeen ympäristövaikutukset tulisi arvioida laajasti ja kriittisesti.

3. Salmisaaren ja Länsiväylän maankäytön estyminen

Satamatunnelin toteutus vähentäisi merkittävästi, jopa estäisi, Salmisaaren ja Länsiväylän ympäristön maankäyttöpotentiaalia. Moottoritienmiljöön rajoittaisi mahdollisuuksia kehittää alueesta kaupunkilaisten ja elinkeinoelämän kannalta toimiva, vetovoimainen ja viihtyisä osa Helsinkiä.

4. Päätöksenteon läpinäkyvyys ja kaikkien vaihtoehtojen esittäminen/kehittäminen

Satamatunnelin kaltaisessa pysyviltä vaikutuksiltaan merkittävässä hankkeessa on tärkeää tarjota poliittisille päätöksentekijöille useita hyvin valmisteltuja vaihtoehtoja. Päätöksiä ei tule tehdä etukäteen ilman laajaa, demokraattista harkintaa ja avointa keskustelua eri vaihtoehdoista. Yhdistyksemme on huolissaan, että demokraattinen päätöksenteko eri tunnelivaihtoehtojen välillä on ohitettu. Poliittiseen päätöksentekoon ollaan nyt tuomassa virkamiesten toimesta vain yksi aiemmin kehitellystä tunnelivaihtoehdoista (vaihtoehto A), jossa tunnelin suuaukko on linjattu Lapinlahden puistoon. Muut vaihtoehdot (B;C; D) on jätetty koko poliittisen keskustelun ja päätöksenteon ulkopuolella. Perustetta tähän virkamiesten omatoimiseen valintaan ei ole. Tämä on ristiriidassa demokraattisen päätöksenteon periaatteiden kanssa.

5. Helsingin kehittäminen asukkaiden hyvinvoinnin lähtökohdista

Helsinkiä tulee kehittää nykyisten ja tulevien asukkaiden hyvinvointia edistävällä tavalla, ottaen huomioon myös alueen luonnon monimuotoisuus, toiset elolliset sekä kaupunkiluontoalueiden valtava merkitys ihmisten psykofyysisen hyvinvoinnin kannalta. Kaupunkivihreän sijainnilla ja saavutettavuudella on suuri vaikutus sen käyttöön. Lapinlahden puisto on kaupunkilaisille helposti saavutettava viheralue. Päätöksenteon ei tule nojautua yksinomaan laivanvarustamoiden lyhyen aikaperspektiivin taloudellisiin intresseihin, vaan ensisijaisesti kaupungin nykyisten ja tulevien asukkaiden ja ympäristön tarpeisiin. Lapinlahden puisto on nyt ja tulevaisuudessa myös ensisijainen lähiluontokohde tiivistä rakennettujen kaupunginosien kuten Jätkäsaaren ja Ruoholahden asukkaille.

6. Satamatunnelin rajallinen vaikutus autoliikenteeseen

Satamatunnelin vaikutukset liikenteen sujuvuuteen ovat rajalliset, eivätkä täysin vastaa hankkeen lupauksia. Jätkäsaaren suuntautuvan liikenteen kuormitus ei ole niin merkittävä kuin väitetään, eikä tunneli poistaisi autoliikennettä alueen kaduilta, vaikka näin on annettu ymmärtää. Jätkäsaari

on ollut pitkään rakennustyömaana ja liikenteen takkuaminen on johtunut pitkälti työmaaliikenteestä sekä jatkuvista rakennustyömaiden takia ennakoimattomista ja muuttuvista liikennejärjestelyistä. Jätkäsaaren asukkaille järjestettyjen liikennekyselyiden mukaan on kaupunginosan valmistumisen myötä liikenne sujuvoittanut merkittävästi.

Huomautamme lisäksi, että tunneli estää olemassa olevan pyöräväylän hyödyntämisen länsibaanan rakentamisessa. Tämän vuoksi länsibaanan väylä joudutaan linjaamaan syvälle Lapinlahden puistoon, jolloin viheralueesta joudutaan leikkaamaan yhä enemmän liikenneinfralle. Yhden sujuvan pyörätien sijaan tunnelisuunnitelmassa joudutaan maisemaan rakentamaan kaksi rinnakkaista pyörätietä, joiden väliin jää suuri jättömaan kaltainen nurmikansi.

7. Lyhytkestoinen investointi nopeasti muuttuvassa maailmassa

Tulevaisuudessa laivarahti suuntautuu todennäköisesti enenevässä määrin Vuosaaren satamaan, ja mahdollisen Helsinki-Tallinna-tunnelin myötä Satamatunneli voi jäädä lyhytikäiseksi investoinniksi. Hanketta viedään eteenpäin kiireellä ilman pitkän aikavälin tarkastelua rahtiliikenteen kehittymisestä. Ilmastokriisin edetessä voidaan jopa ajatella, että rahtiliikenne tulee merkittävästi vähenemään, kun tavaroiden ja raaka-aineiden kuljettamisen sijaan niitä pyritään mahdollisimman paljon tuottamaan paikallisesti.

8. Vanhoihin rakenteisiin panostaminen tulevaisuuden uusiutumisen sijaan

Satamatunnelin toteuttaminen merkitsisi satojen miljoonien eurojen sijoitusta autoliikenteen infrastruktuuriin aikana, jolloin Suomen tulisi panostaa uusiutuviin ja kestäviin tulevaisuusinvestointeihin. Tämä ei ole linjassa ilmastotavoitteiden, EU:n ennallistamistavoitteiden tai luonnon monimuotoisuuden suojelun kanssa. EU:n ennallistamistavoitteiden kannalta yhtään Helsingin luontoaluetta ei enää pitäisi uhrata rakentamiselle, jotta vältyttäisiin 2030 purkamiselta luontoalueiden palauttamiseksi.

Helsingissä 14.11.2024

Töölön kaupunginosat – Töölö ry.
Hiekkarannantie 9 00100 Helsinki
Toolonkaupunginosat.fi

Yhdistyksen puolesta

Annaleena Hakatie
Töölön kaupunginosat – Töölö Ry:n hallituksen jäsen

Markku Koivusalo
Töölön kaupunginosat – Töölö ry:n hallituksen puheenjohtaja